

*"Era o tolă nesecată de ghidușii și
nețărmută-nchipuire"*
Hamlet

Revistă săptămânală de teatru. Numărul 338, 22-28 noiembrie
Publicație culturală finanțată cu sprijinul Ministerului Culturii

Dictatura corectitudinii politice

Monica ANDRONESCU

O formă de feminism agresivă, din ce în ce mai vizibilă la nivel mondial și din ce în ce mai puternică. Dictatura minorităților, bine disimulată în spatele unor în principiu cinstite

revendicări, dar care capătă forme din ce în ce mai aberante și mai absurde. Acuzația de hărțuire sexuală, instrumentul perfect pentru a distruge o carieră și arma cea mai puternică a feministei de secol 21.

Textul „Oleanna” al lui David Mamet, ecranizat și pus în scenă în toată lumea, de la începutul anilor 90, când a avut premiera, aduce în discuție toate aceste probleme care încep să fie din ce în ce mai vizibile și în societatea noastră, care faci pași mari pentru a recupera timpul pierdut... Piesa lui Mamet, pusă acum în scenă de Vlad Cristache, într-o excelentă versiune, la Teatrul „Jean Bart” din Tulcea, nu se află la prima montare în România. Dar în anul 2007, când Andreea Vulpe monta acest text la Teatrul Act problemele pe care le aduce el în discuție erau mult mai palide în societatea românească. Astăzi, însă, versiunea de la Tulcea propune o discuție foarte coerentă, într-o lume care – din fericire sau din păcate? – „a recuperat” mult în această direcție...

Vlad Cristache a pus în scenă două spectacole la Teatrul „Jean Bart”, ambele cu premiera în această toamnă, un teatru foarte tânăr cu o energie foarte tânără și cu o efervescență cum în puține locuri există în acest moment. Și „Oleanna” lui Mamet, și „Demonstrația” lui David Auburn aduc un aer fresh și un tip de problematică la modă, de care, evident după reacția publicului, e nevoie în acest moment. „Oleanna” e povestea concentrată a ceea ce înseamnă astăzi la nivel global corectitudinea politică. Este esența corectitudinii politice greșit înțelese – așa cum începe ea să fie aplicată la nivel global. Este exemplul perfect al tipului de deraiere la care poate conduce și care devine din ce în ce mai periculos.

Pe scurt, povestea din „Oleanna” – titlul piesei este prelaut dintr-un cântec folk – este povestea unei studente care-și acuză profesorul de hărțuire sexuală și a unei forme de activism care capătă proporții absurde. Începe în biroul profesorului John, unde studenta lui Carol vine să discute despre teza ei, care nu i-a adus promovarea examenului. Și se sfârșește tot în biroul profesorului, unde raportul de putere se modifică integral.

Vlad Cristache preferă să monteze textul într-un spațiu mic, cu spectatorii pe gradene, pe scena teatrului, pentru un public restrâns, care să aibă acces la intimitatea atmosferei din biroul lui John. Și acesta este, evident, unul dintre plusurile spectacolului, pentru că îi permite un ritm și un tip de concentrare absolut necesare pentru nivelul de tensiune pe care trebuie să-l atingă finalul. În rolurile celor doi, îi distribuie pe Irina Naum și Cătălin Naum, un cuplu care funcționează foarte bine pe scenă. Scenografia e simplă, un birou ușor datat, vag impersonal, cu un fotoliu, un telefon fix, mape și cărți.

Acest spațiu se transformă în câmpul de luptă al studentei și al profesorului. O luptă pentru putere... Tensiunea crește gradat de la prima scenă, în care Carol, nuanțat interpretată de Irina Naum, intră timidă și-i mărturisește profesorului că nu-i înțelege nici cursurile, nici cartea, până la ultima scenă în care ea preia puterea. Transformarea se petrece treptat, e bine susținută actoricește și bine gradată. Greu de spus dacă această Carol pe care o creează ea este o feministă calculată, reprezentanta unui grup, așa cum se revendică, o feministă ferventă, care își propune din primul moment o preluare de poziție, un monstru blond cu chip angelic, posesor al unei inteligențe mediocre, dar stângist-diabolice, sau e pur și simplu produsul unei societăți care cultivă un anumit gen de comportamente și dominată de dictatura corectitudinii politice. Vlad Cristache, însă, se joacă inteligent cu diversele nuanțe ale personajelor, iar această primă scenă, așa cum e construită de cei doi, Irina Naum și Cristian Naum, mustește de sexualitate

latentă. E ceva în fiecare dintre gesturile lui, e ceva în felul cum o privește, în felul cum o „provoacă”, în felul cum îi vorbește, în puterea masculinității pe care o emană în fiecare secundă, care ar putea să trimită la o formă de senzualitate neasumată. Dar atât de umană și atât de normală... În privirea ei încăpățânată și obtuză începe însă să se întrezărească ceva din tot ce va urma. Foarte subtil Irina Naum creează un personaj total lipsit de nuanțe, un mic robot care ar putea conduce o întregă armată comunistă, fără să clipească, sigură pe țelurile ei mărețe, un posibil cetățean al unei societăți viitoare, în care femeia va fi fericită că și-a pierdut cel mai de preț dintre atu-uri: feminitatea.

Cristian Naum construiește un personaj echilibrat, un bărbat care se încadrează în ceea ce numim „normalitate”, un bărbat dornic să-și consolideze o carieră pentru care a muncit, un bărbat responsabil, care are o familie, care-și dorește o casă mai mare, dar, care, în același timp, vrea să urce aceste trepte cumva ipocrit, împotriva sistemului care i le permite. Iar acesta și este „călcâiul lui Ahile” în cazul lui.

În „Oleanna”, Vlad Cristache a încercat – și a reușit – o subtilă critică a celor două tipuri de lume pe care cei doi le reprezintă, un tablou perfect al societății în care trăim, pierdută între ardoarea patetică și periculoasă a unui tip de militantism și voracitatea disimulată a noii burghezii.